

1.10.2018/Seppo Ruotsalainen

Eläkeläiset Soten pyörityksessä

Niin sanotun ”taitetun indeksin” johdosta työeläkkeensaajan eläkkeen ostovoima heikkenee sitä mukaa mitä pidempään hän on eläkkeellä eli mitä ikääntyneemmäksi hän tulee. Yli 75 vuotiaiden eläkeläisten köyhtyminen on Suomessa EU-maiden jyrkintä.

Eläketurvakeskuksen tilastojen mukaan lähes kolmasosa maamme runsaasta 1.4 miljoonasta eläkeläisestä eli yhteensä 430 000 ihmistä elää EU:n virallisesti määrittämän köyhyysrajan (1 200 euroa bruttona kuukaudessa) alapuolella.

Keskimääräinen työeläke vuonna 2017 oli miehillä 1744 ja naisilla 1318 euroa kuukaudessa. Kansaneläkkeen- ja takueläkkeensaajien taloudellinen asema on vielä huomattavasti työeläkkeensaajia heikompi. Nuo eläkkeet ovat kuukaudessa satoja euroja EU:n köyhyysrajan alapuolella.

Sote on lisäämässä köyhyyttä ja eriarvoisuutta

Parhaillaan käsiteltävänä olevan sosiaali- ja terveydenhuoltouudistuksen (sote) keskeiseksi tavoitteeksi asetettiin palveluiden yhdenvertaisuuden lisääminen sekä hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen. Toisin on käymässä myös eläkeläisten osalta. Eläkejärjestelmien köyhdyttävää ja eriarvoistavaa luonnetta ollaan nykyisillä sote-kaavailuilla entisestään laajentamassa ja syventämässä.

Sotepalveluiden eriarvoistumista lisää se, että Sipilän hallituksen vetämä sote-uudistus on johtamassa palveluiden voimakkaaseen markkinoitumiseen. Yksityiset terveysalan suuryritykset pyrkivät valikoimaan maksukykyisimmät ja terveimmät asiakkaat ja saamaan suurimmat tuotot eli voitot. Ihmiset, jotka tarvitsevat useita eri palveluja, kuten eläkeläiset, vammaiset ja sairaat jäävät julkisten tuottajien piiriin. Osa ikäihmisistä jää suorastaan heitteille, kun julkisten palveluiden hinnat karkaavat heidän käsistään.

Viime keväisen Eläketurvakeskuksen tutkimuksen mukaan eläkeläiset käyttävät sote-palveluja keskimäärin 6 500 euron arvosta vuodessa. Eniten palveluja käyttävät yli 85-vuotiaat vanhuuseläkeläiset ja alle 55-vuotiaat työkyvyttömät. Pienituloisilla eläkeläisillä sote-palvelujen asiakasmaksut sekä lääkkeiden ja matkojen omavastuut ovat tuloihin nähden aivan liian suuret.

Edellä sanottuun on vielä lisättävä, että Sipilän hallitus on käytännössä hylännyt eläkeläiset. Äsken käydyissä budjettineuvotteluissa sanaa ”eläkeläinen” tuskin huomattiin mainita. Kuitenkin meitä on lähes 1.5 miljoonaa eli melkoinen äänestäjäjoukko.

Eläkeläisten suuren enemmistön etujen kannalta on aika pistää piste keskustan ja kokoomuksen väliselle ”sulle-mulle”-lehmänkauppapolitiikalle ja kinastelulle. On ryhdyttävä toteuttamaan todellista uudistusta laajemmalla, demokraattisemmalla ja asiakasystävällisemmältä pohjalta.

Kirjoittaja on sosiaaliturvan erikoistutkija ja SKP:n Eläkeryhmän puheenjohtaja